

UDENRIGSMINISTERIET

EUROPAUDVALGET

Alm. del - bilag 779 (offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EU-sekr.

26. marts 2003

Som lovet på mødet mellem udenrigsministeren og medlemmerne af Folketingets Europaudvalg, Udenrigsudvalg, Erhvervsudvalg, Fødevareudvalg og Miljø- og Planlægningsudvalg den 25. marts 2003 vedlægges talepunkt fra Udenrigsministeriet vedr. orientering om den igangværende WTO-runde.

P. H. Olsen

Udenrigsminister Per Stig Møllers orientering af Europaudvalget, Udenrigsudvalget, Erhvervsudvalget, Fødevareudvalget og Miljøudvalget om den igangværende WTO-runde.

Dagsordenen for WTO-runden er både omfattende og kompliceret. Jeg er derfor glad for at have fået lejlighed til uformelt med en række medlemmer af folketinget at drøfte det hidtidige forløb samt forventningerne til forhandlingerne.

Mange af de emner, der forhandles om, er temmelig komplicerede. I morgen er der som bekendt forespørgselsdebat om WTO, herunder GATS. Derfor er det udmærket at søge en større fælles forståelse af vigtige enkeltspørgsmål i dag. Jeg forstår, at der efter min indledning, vil være tid til spørgsmål – også om mere tekniske aspekter. Der er specialister til stede, som kan hjælpe med besvarelsen.

Doha Development Agenda

Forhandlingerne i Doha-runden foregår med bred dagsorden, om end ikke helt så bred som ønsket af EU. Samtidig er forhandlingerne underlagt den betingelse, at beslutninger i WTO træffes ved konsensus mellem alle medlemslandene.

Langt de fleste emner er indeholdt i det, der går under betegnelsen "single undertaking". Det betyder, at intet er aftalt før alt er aftalt. Det ligger derfor i sagens natur, at der ikke kan forventes de store delresultater i løbet af runden. Ingen ønsker at give indrømmelser på et område, før de er sikre på til gengæld at blive imødekommet på andre områder.

Doha-runden har også fået navn af en udviklingsrunde. For at få udviklingslandenes støtte forventes forhandlingerne indledt med emner af særlig interesse for dem: Handelsrelateret bistand, adgang til medicin, hensyn til udviklingslandenes forhold ved gennemførelsen af Uruguay rundens bestemmelser og særlig og differentieret behandling af udviklingslandene. Især det sidste forhold skal udmøntes i de løsninger, vi skal finde for alle de forskellige emner på dagsordenen.

Udover de særlige bestræbelser på at imødekomme udviklingslandene har forhandlingerne med henblik på WTO's næste ministerkonference i Cancun i september lagt vægten på de tre hovedemner: landbrug, markedsadgang for ikke-landbrugsprodukter og tjenesteydelser.

Jeg nævner denne struktur, idet jeg i denne indledning vil søge at komme hele dagsordenen rundt, men samtidig vil lægge vægten på de tungeste emner. Og for at starte med noget, der er såvel tungt som aktuelt, så vil jeg indlede med forhandlingerne på landbrugsområdet.

Landbrug

Landbrugsområdet ses af mange som nøglen til succes for Doha-runden. Samtidig er det politisk følsomt både i EU og i andre lande. Doha-mandatet på landbrugsområdet taler bl.a. om:

- en langsigtet målsætning om at etablere et fair og markedsorienteret system for handelen med landbrugsvarer
- at korrigere og forebygge restriktioner og forvriddinger i det internationale handelssystem
- reduktioner – med henblik på udfasning – af alle eksportsubsidier

- substantielle reduktioner af handelsforvridende subsidier
- behørig hensyntagen til de såkaldte "non-trade concerns" som fx miljø, dyrevelfærd og fødevarsikkerhed.

Heri er en balance, som var afgørende for, at der i Doha kunne igangsættes en WTO-runde.

Tidsplanen for de videre forhandlinger er senest den 31. marts 2003 at fastlægge modaliteter for de videre forhandlinger på landbrugsområdet. WTO's medlemmer skal så præsentere deres tilbud ved ministerkonferencen i september 2003.

Det ser på nuværende tidspunkt ikke ud til, at modaliteterne for de videre forhandlinger kan være på plads den 31. marts. Dette hænger i høj grad sammen med, at landbrugsområdet er en del af "single undertaking". Før man kan se konturerne af et samlet spring fremad på en række centrale områder, vil der ikke blive givet store indrømmelser på enkeltområder. Det gælder for landbrug som for andre områder.

EU's udspil på modaliteter for landbrugsforhandlingerne tager udgangspunkt i den balance mellem forskellige hensyn, som Doha-erklæringen udtrykker.

EU forslår nedbringelser af eksportsubsidier og konkurrenceforvridende intern støtte. EU peger på nødvendigheden af at styrke mulighederne for at give støtte med henblik på at fremme miljø, dyrevelfærd og fødevarsikkerhed. Samtidig står hensynet til udviklingslandene centralt. Udgangspunktet er "Everything But Arms"-initiativet, der sikrer fri markedsadgang for alle produkter fra mindst udviklede lande undtagen våben og ammunition. For sukker, ris og bananer gælder dog særlige indfasningsordninger. EU opfordrer andre industrilande og udviklede udviklingslande til at følge EU's eksempel. Samtidig opfordrer EU andre udviklede lande til at sikre toldfrihed for mindst halvdelen af importen af landbrugsvarer fra udviklingslandene.

EU's udspil afspejler resultatet af de reformer, som allerede er besluttet siden afslutningen af Uruguay runden. Fra dansk side kunne vi godt have ønsket, at EU havde bevæget sig endnu mere. Vi havde gerne set større indrømmelser.

Vi holder fast i, at EU's første udspil netop kun er et første udspil. Det er et udgangspunkt for forhandlingerne, ligesom andre landes udspil er det.

Balance var også nøgleordet for EU's kritik mod det oplæg til de videre forhandlinger på landbrugsområdet, som Stuart Harbinson, der leder landbrugsforhandlingerne i WTO, kom med i Februar måned.

Udspillet lider af mangel på balance inden for to hovedområder: Eksportsubsidier og de bløde områder - de såkaldte "non trade concerns" - som miljø og dyrevelfærd. For at opnå fremgang i forhandlingerne på landbrugsområdet skal der rettes op på dette.

Harbinson kom den 18. marts med sit andet udspil. Selvom udspillet ikke i tilstrækkelig grad har taget EU's kritik til sig, er der dog alligevel positive tegn.

I forhold til de bløde områder er der vedrørende dyrevelfærd sket en forbedring. I denne sammenhæng må vi ikke glemme, at det i høj grad er udviklingslandene, der stiller sig skeptiske overfor EU's ønsker. Det er med andre ord ikke nemt at forene hensynet til udviklingslandene med EU's legitime ønsker.

I forhold til eksportsubsidier holdes der fortsat en dør på klem for at reglerne på områderne eksportkreditter og fødevarerhjælp skal defineres nærmere.

Man skal hverken bagatellisere eller overdramatisere, at modaliteterne for de videre forhandlinger på landbrugsområdet ikke når at blive fastsat inden den 31. marts. Overskridelsen af den fastsatte tidsfrist er beklagelig, men det afspejler, at forhandlingssituationen er vanskelig. Det er derfor endnu for tidligt med sikkerhed at sige noget om, hvilken behandling landbrugsområdet får frem imod og i Cancun. Det eneste der er sikkert er, at landbrug står centralt i det videre forløb.

Varehandel

Varehandel er det store traditionelle område for den internationale handelspolitik. Området er ikke så dominerende tidligere, men det er stadig meget væsentligt. I Doha blev det besluttet at arbejde på en forbedret markedsadgang for ikke-landbrugsprodukter som en integreret del af den nye runde.

Forhandlingerne, der startede i januar 2002, har hidtil koncentreret sig om principperne for, hvordan der skal foretages toldreduktion. En række medlemslande har fremlagt forslag, herunder EU.

EU foreslår en formel for en generel sænkelse af toldsatsene med særlig fokus på udviklingslandenes behov. Der foreslås samtidig en formindskelse af forskellen mellem høje og lave toldsats. Til gavn for udviklingslandene foreslås særligt store toldnedsættelser for deres typiske eksportvarer.

Forslaget vil også give forbedrede muligheder for udviklingslandene til at udvikle produktion med højere værditilvækst. Det indebærer nemlig en reduktion af den nuværende eskalering af toldsatsene, hvor tolden altså stiger i takt med, at produkterne bliver mere forarbejdede. Derudover foreslår EU med udgangspunkt i "Everything But Arms", at alle udviklede lande bør give told- og kvotefri adgang for alle produkter fra de mindst udviklede lande.

I modsætning til USA, der foreslår en fuldstændig afvikling af al told, sigter EU's forslag imod at være et realistisk udgangspunkt for de videre forhandlinger og samtidig tage passende hensyn til udviklingslandene. En følge af USA's forslag ville nemlig være, at udviklingslandene, der har de højeste toldsats, ville skulle bære den tungeste tilpasningsbyrde. Mange udviklingslandes statsfinansier er i høj grad afhængige af toldindtægter.

Et af de vigtigste produkter for udviklingslandene er tekstiler. Tekstilområdet er dækket af en særlig tekstilaftale. Ifølge denne aftale skal alle kvantitative restriktioner på handelen med tekstiler afvikles gradvist inden år 2005. EU har som udgangspunkt foreslået at supplere dette med særligt store toldreduktioner på tekstiler af hensyn til udviklingslandenes eksport. Men spørgsmålet er følsomt i nogle industrialiserede lande, herunder også i visse EU-lande.

I sammenhæng med diskussionen omkring toldnedsættelser forhandles også om ikke-toldmæssige barrierer og handelslettelse. Ikke-toldmæssige barrierer handler blandt andet om tekniske standarder, mens handelslettelse sigter mod at forenkle toldprocedurer og lignende. Forhandlingerne om disse to vigtige emner handler ligesom forhandlingerne om told om at fjerne barrierer for varehandelen. Disse emner er måske nok ikke umiddelbart så håndgribelige som told, men de er økonomisk af stor betydning.

Tjenesteydelser

Tjenesteydelser udgør det tredje hovedområde i forhandlingerne om markedsadgang under Doha-Runden. Tjenesteydelser er på mange måder fremtidens marked.

Ved afslutningen af Uruguay-Runden i 1994 fik man en aftale også om tjenesteydelser – General Agreement on Trade in Services eller GATS – og man besluttede, at der skulle indledes nye forhandlinger efter fem år. Tjenesteydelser var med andre ord en del af den såkaldte ”indbyggede dagsorden” fra ministerkonferencen i Marrakesh i 1994. På trods af sammenbruddet i Seattle i 1999 tog man derfor – som aftalt – alligevel fat på at forhandle tjenesteydelser i januar 2000. Doha ministerkonferencen gav forhandlingerne et yderligere skub fremad. Udover at bekræfte, at GATS-forhandlingerne nu var del af en ny frihandelsrunde, blev det i Doha besluttet, at der skulle fremlægges krav om markedsadgang i juni 2002 og tilbud om, hvad man kan yde hinanden ved udgangen af denne måned.

EU og de øvrige store økonomier overholdt tidsfristen og fremlagde krav med udgangen af juni sidste år. EU fremlagde krav til over 100 tredjelande. Kravene er graderet efter kommerciel interesse og udviklingsniveau. Til de mindst udviklede lande blev der kun stillet meget begrænsede krav eller slet ingen. Formålet med at stille krav til disse lande var primært at engagere dem i forhandlingsprocessen. EU har til dato modtaget krav fra knap 30 tredjelande. Vi har modtaget lige så omfattende krav fra nogle udviklingslande, som fra store industrilande.

Hvad angår EU's åbningstilbud, der skal fremlægges ved udgangen af denne måned, er det nødvendigt, at EU kommer især udviklingslandene i møde. Gør vi ikke det, risikerer vi at udviklingslandene taber interessen for forhandlingerne. Kommissionen ønsker at EU kommer udviklingslandene i møde ved at tilbyde at forpligte markedsadgang indenfor et område, der i WTO-terminologi kaldes midlertidig personbevægelse eller ”mode 4”. Det er f.eks. når en indisk IT-programmør kommer til Danmark i et par måneder for at løse en serviceopgave, som hans eller hendes firma har vundet en kontrakt på at udføre.

Kommissionen og medlemslandene har de seneste måneder drøftet indholdet af åbningstilbudet på baggrund af udkast fra Kommissionen. Det endelige åbningstilbud forventes fastlagt den 28. marts efter et afsluttende internt EU-møde i den komité, der rådgiver Kommissionen i handelspolitiske spørgsmål. Kommissionen har ikke anmodet Rådet om et nyt forhandlingsmandat og forhandlingerne føres i overensstemmelse med de direktiver, som Rådet tidligere har givet, og som er grundlaget for Doha-Runden.

Kommissionens udkast lægger op til at fjerne visse undtagelser som medlemslandene tog ved indgåelsen af GATS-aftalen i 1994. Der er tale om undtagelser fra mere generelle forpligtelser som Fællesskabet var enig om at tage. Kommissionens udkast berører forholdsvis få danske undtagelser.

Der er også områder, hvor vi fra dansk side gerne havde set et mere ambitiøst oplæg. På søfartsområdet er der således kun tale om at forpligte sig på det allerede eksisterende – og altså ikke aftalebundne - liberaliseringsniveau. Det er naturligvis et skridt i den rigtige retning. Men set fra dansk side er det ærgerligt, at EU ikke er villig til at gå længere, eftersom EU, og ikke mindst Danmark, har betydelige offensive interesser på søfartsområdet.

Tvistbilæggelse

Tvisterne - eller uenigheder mellem WTOs medlemmer i konkrete handelssager - er ikke en del af Doha-Runden. Det er derimod WTOs tvistbilæggelsessystem. Det blev besluttet i Doha, at man frem til maj 2003 skal se på, hvordan tvistsystemet kan forbedres.

Jeg vil ikke gå ind i de enkelte tvistsager. Men et par generelle bemærkninger om tvisterne: Siden vi med WTO fik et forpligtende, internationalt tvistbilæggelsessystem, har vi set en række store sager, som er endt med WTO-afgørelser, eller som i øjeblikket behandles indenfor tvistsystemet. I forhold til USA gælder det fx stålsagen og den såkaldte FSC-sag, hvor WTO sidste sommer gav EU medhold. Der er tale om sager af meget stor økonomisk rækkevidde.

Det er positivt, at tvisterne nu bliver håndteret og løst på en objektiv og retfærdig måde indenfor WTO. Tvistsystemet giver en international retsorden, hvor det ikke er den stærkes ret, der tæller. Med forpligtende afgørelser er WTO-systemet nået langt. Reglerne kan imidlertid forbedres – og det indgår i runden.

Anti-dumping og subsidier

I Doha var der enighed om at igangsætte forhandlinger om anti-dumping- og subsidie-regler. Det handler bl.a. om de regler, som WTO-medlemmerne har gennemført for at sikre producenter mod import til dumping-priser. Reglerne er vigtige instrumenter til en retfærdig regulering af den internationale handel. Samtidig er det også vigtigt, at reglerne ikke misbruges til protektionisme.

Handel og investeringer

I Doha besluttede man at se på behovet for en international ramme for investeringer mellem WTO-landene. Det handler om at sikre stabile og gennemsigtige forhold for investeringer på tværs af landegrænser. Det er endnu uafklaret om man i Cancun vil beslutte at gå videre med egentlige forhandlinger om en investeringsaftale som led i Runden.

Danmark og EU støtter dette. Vi mener, at en WTO-aftale om investeringer vil være til fordel for alle og gavne den globale økonomi. I dag er reguleringen af internationale investeringer meget begrænset. Større tryghed og gennemsigtighed vil fremme lysten til at investere, og derved øge den økonomiske aktivitet i verden. Det vil give udviklingslandene en platform for at tiltrække en større andel af de globale investeringer.

Handel og konkurrence

I Doha besluttede man at se på behovet for internationale rammer vedrørende handel og konkurrence, og også på dette felt skal vi i Cancun beslutte, om vi skal gå videre med emnet. Det drejer sig dels om konkurrenceregler i almindelig forstand. Fx regler mod karteldannelse og om monopoler. Dels om at skabe tættere sammenhæng mellem handel og udvikling, så man på konkurrenceområdet yder bistand til udviklingslandene. Det kan være kapacitetsopbygning eller teknisk bistand til at håndhæve reglerne. Det er op til Cancun-konferencen at beslutte, om der skal indledes egentlige WTO-forhandlinger om handel og konkurrence som en del af Runden.

Handel og miljø

Efter en ihærdig indsats overfor udviklingslandene, der frygter 'grøn protektionisme', lykkedes det i Doha for EU at få handel og miljø optaget på forhandlingsdagsordenen. De specifikke emner er forholdet mellem WTO-regelsættet og handelsregler i internationale miljøaftaler (MEA'er) og liberalisering af handel med miljøvenlige varer og -tjenesteydelser. Hertil kommer forhandlinger om forbedring af WTO's regler for fiskerisubsidier.

Endvidere skal WTO's komité for handel og miljø rapportere om andre miljøemner til WTO's 5. ministerkonference i september i år med anbefalinger om, hvorvidt det ville være ønskeligt at igangsætte egentlige forhandlinger herom.

Indtil videre har miljødrøftelserne i WTO haft et meget trægt forløb, og vi skal nok ikke sætte forventningerne for højt, når det gælder en udvidelse af dagsordenen.

Handel og arbejdstagerrettigheder

Til trods for en ihærdig indsats fra Danmarks og EU's side forud for og under ministerkonferencen i Doha lykkedes det ikke at overvinde en meget udbredt og stejl modstand mod at optage handel og arbejdstagerrettigheder som emne for forhandling i den nye runde. Det lykkedes alene i ministererklæringen at notere sig arbejdet i ILO om den sociale dimension af globaliseringen.

Handel og udvikling

Med erklæringsteksten fra Doha indledes en ny forhandlingsrunde, der for første gang tager udgangspunkt i en "udviklingsdagsorden". Der skal tilbydes udviklingslandene yderligere markedsadgang. Der skal udarbejdes balancerede regler. Der skal ydes bistand med henblik på at sikre udviklingslandene en andel af verdenshandlen i overensstemmelse med deres behov for økonomisk udvikling.

Sammenfattende kan man sige, at handel og udvikling er det vigtigste tværgående tema på 'udviklingsdagsordenen', og der vil næppe kunne opnås et positivt resultat, medmindre udviklingslandenes interesser tilgodeses i et væsentligt omfang.

På denne baggrund vedtog regeringen i oktober 2002 en strategi for en samordnet dansk indsats for handel og udvikling, der redegjorde for Danmarks handelsrelaterede bistand og specificerede den danske udviklingsvenlige og handelsliberale holdning til stort set alle punkter for Doha-rundens 'udviklingsdagsorden'

På dansk opfordring fremlagde EU-kommissionen en samlet redegørelse for Fællesskabets politik for handel og udvikling. I november 2002 opfordrede Rådet Kommissionen til at arbejde videre med at integrere handelspolitiske aspekter i udviklingspolitikken, styrke udviklingshensyn i handelspolitikken og sikre den fornødne sammenhæng i Fællesskabets indsatser og politikker.

Doha-erklæringen indeholder 15 konkrete henvisninger til behovet for handels-relateret faglig bistand til og kapacitetsopbygning i udviklingslandene. Erklæringen understreger, at bistand på handelsområdet skal ydes med henblik på at sikre, at udviklingslandene bliver i stand til at udnytte fordelene af et åbent, regelbaseret multilateralt handelssystem. For de mindst udviklede lande påpeges, at det kræver en indsats af alle WTO-medlemmer for at sikre en meningsfuld integration af de mindst udviklede lande i handelssystemet og den globale økonomi.

Umiddelbart efter ministerkonferencen i Doha i efteråret 2001 besluttede man i WTO at fordoble organisationens træningskapacitet samt forøge sekretariatets personaleressourcer til fordel for udviklingslandene. Endvidere enedes man om etableringen af "Doha Development Agenda Global Trust Fund". Bidragene for 2002 udgør mere end en fordobling af WTO-sekretariatets tekniske bistand i 2001. Hertil kommer WTO's aktive deltagelse – sammen med Verdensbanken, IMF, UNDP, UNCTAD og Det internationale Handelscenter, ITC – i Den integrerede Ramme for indarbejdelse af den handelsrelaterede bistand i de mindst udviklede landes fattigdomsbekæmpelsesstrategier.

Danmark har været blandt de mest aktive i forhold til at fremme ydelsen og effektiviteten af multilateral handelsrelateret bistand til udviklingslandene. Foruden betydelige bidrag til WTO yder Danmark ligeledes frivillige bidrag til handelsrelateret bistand gennem mange andre organisationer.

Ministererklæringen fra Doha-konferencen henviser til implementering af de aspekter af de gældende WTO-aftaler, der er til særlig fordel for udviklingslandene, herunder særlig og differentieret behandling af denne landekreds.

Implementeringsdiskussionen er knyttet til gennemførelsen af de forpligtelser, som landene påtog sig i den foregående forhandlingsrunde, Uruguay-runden. Udviklingslandene har i længere tid følt, at en række af forpligtelserne medførte for voldsomme byrder og burde udskydes. Hovedspørgsmålet har været, om de tværgående WTO-bestemmelser om "særlig og differentieret behandling" (S&DT) af udviklingslandene kan effektiviseres. Blandt sådanne bestemmelser kan nævnes særlige markedsadgangsbetingelser, regelundtagelser og forlængede implementeringsfrister til udviklingslandene. Flere handelsliberale og udviklingsvenlige EU-lande, herunder Danmark, har ønsket at være imødekommende overfor udviklingslandene.

Ved det sidste møde i WTO's Generelle Råd inden årsskiftet måtte det imidlertid konstateres, at man alene var nået til enighed om ganske få S&DT-forslag af meget begrænset rækkevidde. Resultatet er, at en pakke først kan forudses i Cancun.

Erklæringen fra Doha-konferencen indeholder et afsnit, der anerkender alvoren bag de mindst udviklede landes (LDCernes) særlige situation samt udtrykker beredvillighed til at afhjælpe denne, bl.a. gennem forbedring af markedsadgangen for disse landes produkter og støtte til deres tilslutning til WTO. Endvidere bifalder ministrene Den Integrerede Ramme for handelsrelateret bistand til LDCerne, hvor Danmark har været primus motor.

Hensyntagen til LDCerne indgår som et vigtigt element i så godt som samtlige forhandlinger under den nye runde. På markedsadgangsområdet har EU med kraftig dansk støtte allerede i februar 2001 vedtaget det såkaldte "Everything but Arms"-initiativ. Andre industrialiserede lande har desværre kun i begrænset omfang fulgt forbilledet fra EU's initiativ. Et positivt resultat er dog enighed om retningslinier for hurtigere optagelse af mindst udviklede lande i WTO.

TRIPS

Spørgsmålet om adgang til medicin har stor betydning. Samtidig er Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights – eller TRIPS-aftalen meget mere. Af Doha-erklæringen fremgår flere spørgsmål vedrørende TRIPS-aftalen. Selve aftalen tages dog ikke op til genforhandling. TRIPS-aftalen drejer sig om handelsaspekter af intellektuel ejendomsret. TRIPS-aftalen sikrer international beskyttelse af intellektuel ejendomsret på en måde, så fx patenter ikke bliver en handelshindring. Før jeg kommer til de mere specifikke TRIPS-spørgsmål et par ord om TRIPS og udviklingslandene.

TRIPS er et nyt og vanskeligt område for mange WTO-medlemmer. Det gælder også udviklingslandene. Det er vigtigt, at TRIPS-aftalen implementeres bedre i udviklingslandene. Det er forkert at tro, at det ville hjælpe udviklingslandene, hvis de kunne ignorere intellektuelle ejendomsrettigheder. Det ville i stedet modvirke investeringer, forskning og tilegnelsen af ny teknologi i den tredje verden.

I Doha besluttede man at udskyde de mindst udviklede landes TRIPS-forpligtelser til 2016. Det besluttedes også, at man inden udgangen af 2002 skulle blive enige om en model for at overvåge, at teknologi overføres til den tredje verden. Sammen med udviklingslandene har Danmark og EU presset på for at nå en aftale om overførsel af teknologi. Det er glædeligt, at TRIPS-landene i februar i år blev enige om en teknologi-aftale. Aftalen betyder bl.a., at industrilandene årligt skal redegøre for, hvilke initiativer de har sat i værk for at fremme overførslen af teknologi.

I Doha blev medlemslandene enige om en erklæring om at sikre adgangen til medicin for udviklingslande uden tilstrækkelig produktionskapacitet. Der blev sat en tidsfrist til udgangen af 2002 for at finde en løsning.

Det er oplagt en alvorlig sag. AIDS og andre smitsomme sygdomme påfører udviklingslandene voldsomme problemer. Bekæmpelsen af disse sygdomme er en forudsætning for fattigdomsbekæmpelse i udviklingslandene. Det gælder fx bekæmpelsen af AIDS, hvis uhyggelige og ødelæggende konsekvenser i Afrika taler for sig selv.

Det er derfor beklageligt, at det ikke var muligt at nå en aftale inden tidsfristen. To afgørende hensyn indgik i overvejelserne om mulige løsninger. På den ene side må en løsning ikke modvirke, at der fortsat udvikles ny medicin. På den anden side skal en løsning af hensyn til udviklingslandene findes meget hurtigt.

Samtidig med at der fortsat arbejdes på at nå en multilateral løsning, har EU og USA ensidigt besluttet ikke at ville anfægte, hvis et WTO-medlem eksporterer medicin, der er produceret under såkaldt tvangslicens. En tvangslicens er en licens, der er udstedt uden samtykke fra den medicinalproducent, der har patentet på produktet. USA's beslutning omfatter tre sygdomme; HIV/AIDS, malaria og tuberkulose. EU's omfatter en bredere række af sygdomme. EU holder fortsat fast i, at der skal findes en generel løsning. Det bør ske på basis af det kompromisforslag, som fremlagdes i WTO lige før jul. For at bidrage til løsningen har EU i januar foreslået, at spørgsmålet om, hvilke produkter der er omfattet, løses ved, at WHO i tvivlstilfælde rådgiver WTO.

Selv om situationen er uafklaret, er der fortsat håb om, at man - senest i Cancun - kan nå en løsning. Fra EU's side vil vi fortsat presse på.

Ministerkonferencen i Cancun

Det er en udbredt antagelse, at de industrialiserede lande i betydeligt omfang vil skulle imødekomme udviklingslandene på områderne markedsadgang, adgang til medicin, særlig og differentieret behandling samt handelsrelateret udviklingsbistand, inden udviklingslandene for alvor vil engagere sig i de forhandlingsemner, der er af størst interesse for bl.a. EU. Den næste milepæl for at udvise en sådan imødekommelse er ministerkonferencen i Cancún.

På dette grundlag presser en række medlemslande, herunder Danmark, på for, at EU går i spidsen med en handelsliberal og udviklingsvenlig grundholdning. Vi har foreløbig sikret, at EU på stort set alle fronter arbejder aktivt for at opnå et positivt resultat.

Forhandlingerne har dog alligevel haft et trægt forløb, også på de områder, der har udviklingslandenes primære interesse. Det gælder ikke mindst landbrugsforhandlingerne, hvor en række industrialiserede lande både indenfor og udenfor EU i videst mulig udstrækning ønsker at opretholde beskyttelsen af deres landbrugssektorer. Der er tillige blandt de industrialiserede lande en udbredt modvilje mod at effektivisere ydelsen af særlig og differentieret behandling af udviklingslandene i en længere periode uden umiddelbart at modtage noget til gengæld. Det kan på denne baggrund vise sig endda meget vanskeligt at inddrage nye miljøspørgsmål, fx miljømærkning eller andre bløde emner i forhandlingerne.

Forløbet frem imod ministerkonferencen i Cancun i september er endnu usikkert. Den aktuelle globale politiske situation gør naturligvis ikke denne usikkerhed mindre. Hvad der derimod er helt sikkert er, at EU fortsat vil søge at være aktiv i forhandlingerne med henblik på at skabe fremskridt over en bred front.

Som tingene ser ud lige nu, er der planlagt et mini-ministermøde i Egypten i juni som forberedelse af ministerkonferencen. Det følger efter flere andre "mini-ministerials". Disse møder er værdifulde, fordi alle landekategorier og landegrupper får mulighed for at komme til orde.

Som nævnt er der ingen tvivl om, at en løsning af de udestående problemer på områderne "adgang til medicin" og "særlig og differentieret behandling af udviklingslandene" er væsentlige i forhold til at opnå reelle fremskridt på en bred kreds af områder. Det ville derfor være fremmende for runden, hvis en løsning af disse udeståender kunne findes forud for Cancun. Dette ville hjælpe til med at begrænse antallet af spørgsmål, som ministrene skal forholde sig til.

Der er flere muligheder for forløbet i Cancun. En mulighed er, at ministrene i Cancun vil blive præ-senteret for en form for "minipakke", der dækker en række af de vigtigste emner.

Det altafgørende for runden er, at der fra Cancun udgår et positivt signal om, at runden er på rette spor. Danmark og EU vil aktivt arbejde for, at dette bliver tilfældet.